

Stockholms
stad

Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2024

Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2024

Dnr: SOF 2024/783

Utgivningsdatum: Februari 2025

Utgivare: Socialförvaltningen avdelningen för strategi och utveckling

Kontaktperson: Carina Gillgren och Hanna Rossetti

Sammanfattning

Funktionshinderinspektörerna har under 2024 genomfört två kvalitetsgranskningar. Granskningen inom verksamhetsområdet socialpsykiatri av insatsen bostad med särskild service enligt SoL genomfördes vid gruppbestäderna Bandängen, Ekeby, Elinsborgsbacken och Malmskillnadsgatan. Inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning genomfördes en granskning av insatserna ledsagning enligt SoL och ledsagarservice enligt LSS till barn och unga vuxna i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Järva, Kungsholmen och Skarpnäck.

Båda årets granskningar visar en variation i innehåll och struktur i beställningarna. Samtliga utförare behöver säkerställa att kompetens finns i verksamheten som möjliggör upprättandet av genomförandeplaner utifrån anvisningar. Så långt det är möjligt ska minderåriga barn göras delaktiga i genomförandeplanen och det behöver framgå om och hur barnet/den unge getts information och möjlighet till inflytande. Planen är även en trygghet för den enskilde att det beviljade stödet utförs enligt planering.

Ett fortsatt arbete behövs med systematiska uppföljningar av beviljade insatser och dokumentation från dessa. Båda granskningarna visar goda exempel på när detta görs. Inom bostad med särskild service visade granskningen även exempel på att utföraren följer upp de egna arbetssätten och metoderna.

Granskningen av bostad med särskild service visade skillnader i utbudet av aktiviteter som erbjöds inom respektive verksamhet liksom hur vanligt det var att beviljas insatsen sysselsättning. Deltagande i sysselsättning för socialpsykiatrins målgrupp är en viktig del i både självständighet, återhämtning och rätten att delta i samhällslivet som andra. En individuell prövning av behovet behöver göras för varje person som ansöker om insatsen.

Ett gott exempel från granskningen av ledsagning är att ha en särskild rutin och möte för framtidsplanering och information till både barn och vårdnadshavare inför 18-årsdagen. Det säkerställer att inget missas inför vuxenlivet och att socialtjänsten kan ge stöd i delar där det eventuellt finns behov.

Uppföljningarna av 2023 års granskningar visar att verksamheterna på olika sätt arbetat med granskningsresultaten. Ett fokus har varit på mängden aktiviteter i beställningar där särskild vikt lagts vid prioriteringar av dessa i samband med uppföljningar. För att skapa samsyn i bedömning av boendestödsinsats mellan verksamhetsområdena socialpsykiatri och funktionsnedsättning redogör flera stadsdelsförvaltningar för gemensamma planeringsdagar och deltagande på varandras ärendedragningar.

Innehåll

Sammanfattning	3
Innehåll	4
Inledning	5
Granskningar 2024	6
Bostad med särskild service	7
Sammanfattande analys	8
Ledsagning och ledsagarservice	10
Sammanfattande analys	12
Uppföljning av tidigare granskningar	14
Slutord	15
Planering 2025	16

Inledning

Stockholms stads funktionshinderinspektörer har uppgiften att utifrån kommunstyrelsens instruktioner granska kvalitet i biståndsbedömda insatser för personer med funktionsnedsättning som handläggs enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Arbetet utgår från lagstiftning, förordningar och föreskrifter liksom stadens riktlinjer inom området. Granskningarna utgår från de kvalitetskriterier som tagits fram av Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Uppdraget har ett generellt brukarperspektiv. För att ta del av olika målgruppers angelägna frågor hålls kontinuerlig kontakt med brukarorganisationer. Bevakning av likställigheten över staden samt spridning av goda exempel från de granskade verksamheterna är en viktig del i arbetet. Syftet är att granskningarna ska stimulera och bidra till verksamheternas utvecklings- och kvalitetsarbete. Jämställdhet mellan könen och barnrättsperspektivet ska i möjligaste mån belysas och lyftas fram.

Resultatet av genomförd granskning återförs till medarbetare och chefer i dialogform innan granskningsrapport fastställs av socialnämnden. Därefter vidarebefordras rapporten till samtliga stadsdelsnämnder. En årsrapport avges till socialnämnden samt kommunstyrelsen och dess råd för funktionshinderfrågor.

Socialstyrelsen definierar kvalitet i SOSFS 2011:9. Kvalitet innebär att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter inom hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter.

I både SoL och LSS finns kvalitetsparagrafer. I 3 kap 3 § SoL framgår:

”Insatser inom socialtjänsten skall vara av god kvalitet. För utförande av uppgifter inom socialtjänsten skall det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.”

Av 6 § LSS framgår:

”Verksamheten enligt denna lag skall vara av god kvalitet och bedrivs i samarbete med andra berörda samhällsorgan och myndigheter. Verksamheten skall vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Den enskilde skall i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges. Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. För verksamheten enligt

denna lag skall det finnas den personal som behövs för att ett gott stöd och en god service och omvårdnad skall kunna ges.”

Socialtjänsten styrs av lagstiftning och nationella styrdokument. God kvalitet inom socialtjänsten kräver en samsyn och för att uppnå det är definitioner nödvändiga. Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Regioner har arbetat fram definitioner på sex kvalitetsområden utifrån lagstiftningens kvalitetsparagrafer:

- **Trygghet och säkerhet**
Trygghet och säkerhet innebär att stöd och insatser utförs enligt gällande regelverk. De är förutsägbara och det finns möjlighet till insyn. Risk för kränkning, försummelse, fysisk eller psykisk skada förhindras genom förebyggande arbete.
- **Självbestämmande och integritet**
Självbestämmande och integritet innebär att den enskilde är delaktig, har inflytande och ges möjlighet till egna val.
- **Tillgänglighet**
Tillgänglighet innebär att det är lätt att få kontakt med socialtjänsten och vid behov få del av stöd och insatser inom rimlig tid. Information och kommunikation är begriplig och anpassad efter olika grupper och individers behov. Kommunikationen mellan den enskilde och professionen präglas av ömsesidighet och dialog.
- **Helhetssyn och samordning**
Helhetssyn utgår från den enskildes samlade livssituation. Då den enskilde har behov av stöd och insatser som bedrivs inom olika verksamheter eller av olika utförare och professioner är dessa samordnade. Det finns en tydlig ansvarsfördelning och stöd och insatser präglas av kontinuitet.
- **Kunskapsbaserad verksamhet**
Kunskapsbaserad verksamhet innebär att tjänsterna utförs i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Den enskildes egna erfarenheter tas till vara.
- **Effektivitet**
Effektivitet innebär att resurserna utnyttjas på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål för verksamheten.

Granskningar 2024

Under året har funktionshinderinspektörerna genomfört två kvalitetsgranskningar.

Under våren 2024 genomfördes en granskning inom verksamhetsområdet socialpsykiatri som sammanfattades i rapporten *Bostad med särskild service inom verksamhetsområdet socialpsykiatri - en kvalitetsgranskning av gruppboendena*

Bandängen, Ekeby, Elinsborgsbacken och Malmskillnadsgatan (dnr SOF 2023/579).

Under hösten 2024 gjordes en granskning inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning som sammanställdes i rapporten *Ledsagning enligt SoL och ledsagarservice enligt LSS till barn och unga vuxna - en kvalitetsgranskning i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Järva, Kungsholmen och Skarpnäck* (dnr SOF 2024/333).

Nedan presenteras en sammanfattning av granskningsresultat och sammanfattande analys för respektive granskning. Analysen omfattar kvalitetsområdena trygghet och säkerhet, självbestämmande och integritet, tillgänglighet, helhetssyn och samordning samt kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet som redovisas under gemensam rubrik. Vissa teman går in i varandra och de är redovisade under det kvalitetsområde där temat bäst passar in.

Bostad med särskild service

Bostad med särskild service enligt SoL är en permanent boendeform. Stöd erbjuds dygnet runt och boendet ansvarar för hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå. Sedan 1 januari 2024 ansvarar LSS- och SoL-hälsan vid socialförvaltningen för hälso- och sjukvårdsinsatser på boendena. Det finns elva boenden i staden inom ramen för LOV (lagen om valfrihet). Samtliga drivs i stadens regi förutom ett som drivs på entreprenad. Under 2023 var antalet personer i staden i åldern 18 till 65 år som bodde i bostad med särskild service 168 personer. Bostad med särskild service är en permanent boendeform vilket innebär att personer bor kvar även efter de fyllt 65 år, kvarboendepincipen. En stor del av personerna som bor i bostad med särskild service närmar sig 65 år eller är redan över 65 år.

Kvalitetsgranskningen omfattade totalt 51 personer i de fyra boendeverksamheterna vilket innebar samtliga personer på boendena i ålder till och med 64 år. Från 65 års ålder tillhör personer äldreomsorgen och de ingick därmed inte i granskningen. Av de 51 personerna utgjorde kvinnor 35 procent och män 65 procent.

Granskningen visade en variation i innehåll och struktur i beställningarna med uppdrag till boendeenheterna. Inaktuella och gamla uppgifter förekom liksom avsaknad av uppdrag och aktiviteter. Granskningen visade att aktiviteter, delmål och mål återkommande ändrades av utföraren i upprättandet av genomförandeplanen för den enskilde. Genomförandeplanen utgör ett verktyg för medarbetena i verksamheterna att kunna planera och bedriva ett målinriktat arbete samt kunna följa upp det utförda

arbetet. Samtliga medarbetare i verksamheterna behöver ha tillgång till dokumentationssystemet ParaSoL och verksamheterna behöver säkerställa att kompetens finns i verksamheterna för att kunna upprätta både genomförandeplaner och att löpande dokumentera händelser av vikt kopplat till genomförandet. Granskningen visar flertalet goda exempel på löpande och informativ dokumentation som möjliggör att följa ärendena över tid. Att i verksamheterna arbeta systematiskt med vad som ska dokumenteras och hur ofta är viktiga utvecklingsområden. Rubriksättning och benämning av boende och medarbetarna var ett ytterligare utvecklingsområde för några av verksamheterna att arbeta vidare med.

I några av verksamheterna förekom olika regler och begränsningar för de boende. Flera regler rörde mat och måltider och omfattade låsta kök där endast personalen fick vistas och fasta tider för måltider som behövde passas för att inte bli utan en måltid. Vidare förekom begränsningar i möjligheten att ta emot besök och möjligheten att röra sig fritt utanför boendet. Det lyftes som en angelägen fråga av både medarbetare och chefer att säkerställa en fungerande samverkan med psykiatrin. Gemensamma planeringar för den enskilde behöver göras utifrån respektive verksamhets uppdrag gällande vård, stöd och insats. Medarbetare inom en frivillig insats som bostad med särskild service har inte befogenheter att neka personer att vistas utanför boendet om annan huvudman kräver det.

Utbudet av aktiviteter i de olika verksamheterna såg olika ut. Ambitionen i samtliga verksamheter var att erbjuda och utveckla utbudet av aktiviteter. Det var också en variation i förekomsten av biståndsbedömd sysselsättning. En förklaring var att personer som närmar sig pensionsåldern inte vill eller orkar fortsätta att delta i sysselsättning trots motivationsarbete. En annan förklaring var att personer som ansöker om sysselsättningsinsats får avslag via sin stadsdelsförvaltning med hänvisning till att behovet av aktivitet ska tillgodoses genom boendets försorg.

Sammanfattande analys

Trygghet och säkerhet

Dokumentationen vid handläggning inom socialtjänsten ska vara tillräcklig, väsentlig och ändamålsenlig. I beställningen från handläggare ska det framgå vilken bedömning som är gjord av den enskildes behov. Målsättningar för beslutet och vad som ska ingå i uppdraget hos utförare samt hur uppföljning ska ske ska också framgå. Granskningen visade en variation i innehåll och struktur i beställningarna. Även om en stor del av beställningarna höll en god kvalitet är det viktigt att utföraren om uppdrag och aktiviteter saknas. Beställningens aktiviteter och mål ändras återkommande av utföraren när genomförandeplanen upprättas. Samtliga utförare

behöver säkerställa att kompetens finns i verksamheten som möjliggör upprättandet av genomförandeplaner utifrån anvisningar.

Granskningen visade flera goda exempel på att utföraren följt upp de egna arbetssätten och metoderna. Då granskningen samtidigt visade en variation både inom en enhet eller verksamhet och mellan desamma finns det goda möjligheter att på gemensamma möten, planeringsdagar eller andra tillfällen arbeta mer med gemensamt lärande och utbyte. Att ytterligare få inspiration och lära av varandra skulle vara att få till någon form av kunskapsutbyten över stadsdelsförvaltningarnas gränser.

Självbestämmande och integritet

Det har återkommande uppmärksammats i funktionshinderinspektörernas granskningar att kontakter tas med anhöriga och det professionella nätverket trots att uppgifter om sekretessmedgivande och samtycke till kontakt saknas. Otydliga rutiner och bristande hantering kan göra det extra sårbart vid exempelvis frånvaro. Att lättillgängligt dokumentera denna information i personakten bidrar till säker hantering vilket även omfattar utförarens digitala akt.

Olika kollektiva mötesformer för att tillvarata enskildas synpunkter fanns i alla verksamheter utom en där planering för att starta upp möten fanns. Att boende själva är ordförande och sekreterare utgjorde goda exempel på delaktighet. Att bjuda på fika och göra mötena lite extra lockande för fler att gå på är också positivt. En enda kanal för brukarinflytande är dock inte tillräckligt. Ett brukarråd kan fungera för det fortlöpande samrådet men för att brukarinflytandet ska bli meningsfullt måste flera metoder användas parallellt.¹ Ett fortsatt arbete med att skapa utrymme för delaktighet och inflytande behövs.

Tillgänglighet

Granskningen av bostad med särskild service visade skillnader i kvalitet och innehåll i verksamheterna. En skillnad var om arbetssätt och insatser i verksamheten var utformade utifrån gruppen personer med psykiska funktionsnedsättnings behov. Om och i vilken omfattning enskilda personer getts möjlighet till inflytande över utformningen av insatser varierade mellan verksamheterna liksom utbudet av aktiviteter som erbjöds inom respektive verksamhet. Även om aktiviteter som anordnas enskilt eller gemensamt på boendet inte alltid kan ersätta sysselsättning, kan de utgöra ett komplement. Deltagande i sysselsättning för socialpsykiatriens

---

¹ Camilla Bogarve, David Ershammar, David Rosenberg (red.) *Rehabilitering och stöd till återhämtning vid psykiska funktionshinder Möjligheternas metoder för en ny praktik*, Gothia förlag 2012.

målgrupp är en viktig del för självständighet, återhämtning och rätten att delta i samhällslivet. En individuell prövning av behovet behöver göras för varje person som ansöker om insatsen.

Helhetssyn och samordning

Det framgick inte alltid av den samlade dokumentationen vad gode mäns uppdrag omfattade. Ibland växlade medarbetare mellan att skriva god man eller förvaltare i journalen. Det behöver vara tydligt dokumenterat kring företrädarens uppdrag och mandat. Om informationen saknas i beställningen behöver utföraren efterfråga det.

Under 2023 och 2024 period har 33 gruppboenden och stödboenden enligt SoL, både i egen och enskild regi, erhållit medel inom ramen för den statliga satsningen Uppdrag Psykisk hälsa. Respektive boende har kunnat rekvirera 3 000 kr per klient med huvudsakligt fokus på rörelse och fysisk aktivitet med krav att ta fram aktiviteter i samråd med boende och anpassa utifrån deras önskemål. Uppdrag psykisk hälsa-medlen har inkluderat ett bredare utbud av aktiviteter utifrån boendes önskemål såsom inköp av träningsredskap och införande av träningscirkel på boendet.

Kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet

Stadens satsning på utbildning av medarbetare inom arbetsmetoden ESL (Ett självständigt liv) uppfattades genomgående som positiv i de granskade verksamheterna. Verksamheterna såg fram emot att samtliga medarbetare ska få plats på kommande utbildningsomgångar för att skapa goda förutsättningar för att kunna implementera metod och arbetssätt i hela boendeverksamheten.

Ledsagning och ledsagarservice

Socialnämnden ska enligt 5 kap 7 § SoL verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Av förarbetena framgår att insatsen ledsagning syftar till att bryta isolering och skapa goda kulturella och sociala livsvillkor. Ledsagning syftar till att ge möjlighet att besöka vänner, delta i kulturlivet eller promenera.²

Om ledsagningen avser barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska det behov som går utöver vad som är normalt föräldraansvar för ett barn utan funktionsnedsättning i samma ålder utgöra grund för bedömningen. I bedömningen ska hänsyn tas till att äldre barn och ungdomar ofta har behov av att göra aktiviteter tillsammans med någon annan vuxen än sina

---

² Proposition 1979/80:1 om socialtjänsten, s. 301.

föräldrar. Ledsagning syftar till att bryta eller motverka isolering som en funktionsnedsättning kan leda till.

I kvalitetsgranskningens urval ingick totalt 95 ärenden. Könsfördelningen i de granskade ärendena var 27 flickor/kvinnor och 68 pojkar/män vilket motsvarar 28 respektive 72 procent. Åldersfördelningen var 36 personer som var över 18 år vid tiden för ansökan och beslut och 56 personer under 18 år. De yngsta personerna som var beviljade insatsen var 12 år vid ansökan och beslut. Av de 95 granskade ärendena var 88 personer beviljade insatsen ledsagarservice enligt LSS. Fem personer var beviljade insatsen ledsagning enligt SoL. Två personer hade fått avslag i sin helhet på ansökan om ledsagarservice enligt LSS. Av de som beviljats insats hade 38 personer fått ett delavslag på ansökan, vilket motsvarar 40 procent.

Vanliga aktiviteter som lyftes fram i ansökan var att gå och simma, promenader, besöka gym, åka tunnelbana, äta på restaurang och gå på bio. Även aktiviteter som att bowla, klättra och ridning förekom. I något enstaka ärende önskade den enskilde besöka affärer och handla kläder. Det var vanligt förekommande att ansökan inte var mer specificerad än att den enskilde önskade göra (fritids)aktiviteter utanför hemmet. I 73 procent av ärendena fanns ett aktuellt beslut om omkostnadsersättning för ledsagarens del.

En aktuell DUR-utredning som underlag till beslut fanns i en stor del av de granskade ärendena. I 82 procent framgick barnets/den unges intressen, resurser och eventuella önskemål. Vanligast var att föräldrar ansökte om insatsen, även efter att den unge blivit myndig. I många ärenden framgick det av dokumentationen att barnet/den unge getts möjlighet att ge sin syn på saken. Ofta framgick det att frågor ställts till barnet/den unge men sällan vilka frågor det handlat om.

Många beställningar till utföraren innehöll ett tydligt uppdrag med aktiviteter och målsättning för insatsen. I drygt 25 procent av beställningarna var skrivningen ”ledsagning till fritidsaktiviteter” utan närmare specifikation om vilka aktiviteter som avsågs. Återkommande saknades även uppgift om insatsen omfattade ledsagning till och från aktivitet eller även under aktivitet. I 65 procent av ärendena fanns en aktuell genomförandeplan där drygt 80 procent överensstämde med beställningens aktiviteter och målsättning. I enstaka ärenden framgick att handläggare kontaktat utförare då genomförandeplanen inte svarat mot beställningen. I 58 procent av ärendena framgick vem som var anställd för att utföra insatsen. Vanligast var en externt rekryterad person och i ett mindre antal ärenden var en anhörig anställd för att utföra insatsen.

I drygt 50 procent av ärendena fanns uppföljning av insatsen dokumenterad i utredning och/eller i journalen. Dokumenterad uppföljning saknades i knappt 20 procent av ärendena. I resterande

del var beslutet om insats ett förstagångsbeslut och någon uppföljning var därför inte aktuell. När handläggare haft direktkontakt med ledsagaren, vanligtvis per telefon, bidrog det med viktig information om innehållet i insatsen, hur genomförandet av stödet fungerat i praktiken och bidrog även som underlag för fortsatt planering.

De granskade enheterna gav på olika sätt information inför eller när den enskilde fyllt 18 år eller blivit myndig. Det kunde handla om muntlig information om möjligheten att söka god man eller ett särskilt framtaget brev med information inför vuxenlivet och så kallade framtidsmöten.

Sammanfattande analys

Trygghet och säkerhet

En aktuell DUR-utredning ska finnas som underlag till beslut om insats och att utredningen ska vara uppdaterad och innehålla nödvändig information. Oavsett bifall eller avslag ska det i beslutet gå att läsa och förstå hur bedömningen är gjord, motivering samt vilka ställningstaganden som nämnden gjort i den enskildes ärende.

En barnkonsekvensanalys som omfattade barnet själv fanns i en stor del av utredningarna som rörde minderåriga barn i granskningen avseende ledsagning. I en del utredningar förekom generella barnkonsekvensanalyser men det saknades information om det enskilda barnets situation. Det gick då inte att utläsa på vilket sätt en prövning av barnets bästa faktiskt gjorts i det aktuella ärendet. Så långt det är möjligt ska minderåriga barn göras delaktiga i genomförandeplanen och det behöver framgå om och hur barnet/den unge getts information och möjlighet till inflytande. Genomförandeplanen utgör ett verktyg för medarbetarna att arbetet planeras, bedrivs målinriktat och följs upp. Den säkerställer och innebär en för den enskilde att beviljat stöd utförs enligt planering.

Självbestämmande och integritet

Det framgår i större utsträckning av personakten vem som utför beviljad ledsagningsinsats än vid tidigare granskning som funktionshinderinspektörerna genomfört.³ Att handläggaren tar kontakt med ledsagaren i samband med uppföljning är ett arbetsätt att sprida till fler. Att initiera dialog med utförare om att i genomförandeplanen skriva kontaktuppgifterna till ledsagaren

---

³ Ledsagning enligt SoL och ledsagarservice enligt LSS - en kvalitetsgranskning i stadsdelsförvaltningarna Farsta, Hägersten-Ålvsjö, Rinkeby-Kista, Skärholmen, Södermalm och Östermalm, dnr 3.4.2-637/2021, socialförvaltningen 2022.

skulle kunna vara ett ytterligare sätt att underlätta uppföljningen av insatsen.

Tillgänglighet

Kommunen har en serviceskyldighet som omfattar att lämna upplysningar, vägledning och råd till enskilda. Hjälpen ska ges så att den enskilde kan tillvarata sina intressen och ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet (Förvaltningslagen 6 §).

Framtidsplanering och information till barn och vårdnadshavare inför 18-årsdagen utgör ett gott exempel på att uppfylla serviceskyldigheten. Även om barnet/den unge och vårdnadshavare i många fall fått information både från skolan och hälso-och sjukvården så kompletterar informationen från socialtjänsten. Det säkerställer att inget missas inför vuxenlivet och att socialtjänsten kan ge stöd i delar där det eventuellt finns behov.

Helhetssyn och samordning

Att samordna och förstärka samarbetet mellan barn- och ungdomsenheter inom individ- och familjeomsorgen (IoF) är något som skulle gynna både barn med funktionsnedsättningar och familjerna som helhet. Här spelar även stadsdelsförvaltningarnas organisation roll då särskilda barnenheter där även funktionshinderomsorgen ingår borgar för ett väl fungerande och närmre samarbete. Varje val av organisation innebär olika gränsdragningar och behov av rutiner och samarbeten för att inte stuprör ska uppstå och förstärkas. Oavsett organisering finns stora vinster för den enskilde att arbeta för ett tätt och mer sömlöst samarbete med ett samordnat stöd i fokus.

Kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet

Granskningen visade att kännedomen om rutinen att föra vidare klagomål på upphandlade leverantörer till avtalsansvariga vid socialförvaltningen har ökat bland medarbetarna. Det borgar för att leverantörer som inte följer upphandlingskriterier och framtagen uppdragsbeskrivning för insatser de har avtal med staden för att utföra i större utsträckning kan uppmärksammas på brister för att ges möjlighet till bättring. Oseriösa leverantörer som inte når tillräcklig förbättring ska inte längre ha kvar avtal med staden och stadsdelsförvaltningarnas inrapportering av klagomål utgör en viktig del i det.

Uppföljning av tidigare granskningar

Funktionshinderinspektörerna gör en uppföljning i varje verksamhet ungefär sex månader efter granskningens genomförande.

Uppföljningen ska bidra till utvärdering och reflektion för såväl berörd verksamhet som för inspektörerna. I denna årsrapport redovisas de uppföljningar som genomförts under 2024. De granskningar som följts upp är granskningarna avseende boendestöd som genomfördes under 2023 och som redovisades i rapporterna *Boendestöd inom socialpsykiatrin - en kvalitetsgranskning i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Skärholmen samt Enheten för hemlösa* (dnr SOF 2022/629) och *Boendestöd inom funktionsnedsättning - en kvalitetsgranskning i stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Älvsjö, Hässelby-Vällingby, Skarpnäck och Södermalm* (dnr SOF 2023/196).

Uppföljningarna visar att verksamheterna på olika sätt arbetat med granskningsresultaten. Flera av verksamheterna som granskades inom socialpsykiatrin har haft särskilt fokus på uppföljningar av insatser och då arbetat med att harmonisera mängden aktiviteter i förhållande till beviljad tid i beställningar.

Enskede-Årsta-Vantör beskriver att de blivit bättre på att fokusera och prioritera vad som ska ingå i en beställning vilket underlättar vid uppföljningen. Om en aktivitet ingått i en beställning under flera år arbetar handläggarna aktivt med att fråga om aktiviteten ska kvarstå och hur arbetet ska bedrivas framåt. De uppger att granskningen varit ett stöd i att komma framåt i det arbetet.

Skärholmen har lagt särskilt fokus på att återinföra fler hembesök vid uppföljning av insatser som ges i det egna hemmet.

Enheten för hemlösa har fortsatt arbetet med systematiska uppföljningar och rutinmässiga hembesök vid boendestödsinsats.

Bromma redogör för att de inte bara gått igenom de egna styrkorna och utvecklingsområdena utan även gått igenom övriga granskade stadsdelsförvaltningar för att ta del av andras resultat och se vad som kan användas i den egna verksamheten.

Efter granskningen av boendestöd inom funktionsnedsättning har Hägersten-Älvsjö haft metoddagar där de bland annat arbetat med fallbeskrivningar där handläggarna skrivit beställningar utifrån dem. De har tagit fram en mall med rubriker som ska ingå i beställningen och arbetat med vad som är relevant information till utföraren för att kunna genomföra uppdraget.

Hässelby-Vällingby har arbetat med kollegial granskning med handläggare från båda verksamhetsområdena för att på så sätt skapa och bibehålla en samsyn i såväl bedömningar av boendestöd som i

hur skriva beställningar. De har även påbörjat ett arbete med att se över hur generella målbeskrivningar kan ersättas med individuella mål för varje person.

Internkontroller och egen statistik över att frågor om våld och våldsutsatthet ställts visar att mycket våld upptäcks i Skarpnäck. Många tar också emot stöd under pågående våldsutsatthet. Dessa egenkontroller visar att uppföljningar inte saknats såsom framgick av granskningen. De har kvar rutinen att en ny DUR-utredning görs vartannat år om insatsen är oförändrad även om beslut fattas per sex till tolv månader i taget. Dokumentationen från uppföljningen av insatsdokumenteras i journalen eller i särskilt uppföljningsdokument i dokumenthanteraren.

På Södermalm har handläggarna från båda verksamhetsområdena haft en gemensam planeringsdag och arbetat med resultatet av granskningen. Att uppföljningar saknats i ärenden konstateras ha berott på ett högt ärendeinflöde och en ansträngd personalsituation. De har arbetat med att ge tydlig information till enskilde kring syfte med hembesök och varför det görs när insatser ges i den enskildes hem. Vidare har handläggare från funktionsnedsättning återkommande deltagit på socialpsykiatrins ärendedragningar för att få stöd och input i bedömningar.

Slutord

Årets granskningar och uppföljningar visar att verksamheterna har olika utvecklingsbehov och står inför olika utmaningar. Det är ett ständigt pågående arbete med att utveckla verksamheterna. Minst lika viktigt är att bibehålla fungerande arbetssätt och rutiner.

Utifrån skillnader kring olika målgruppers rätt till sysselsättning finns fortsatt behov av att tydliggöra i riktlinjer och anvisningar kring bedömning av vilka personer och målgrupper som ska ha rätt till insatsen. Vidare handlar det även om vilka metoder och arbetssätt som ska tillhandahållas av både kommunala och privata utförare. Återhämtningsinriktade arbetssätt för personer med psykisk ohälsa har fått ett större utrymme i stadens verksamheter. Det arbetet behöver fortsätta med en målsättning att det inte ska vara skillnader i staden kring bedömningar av rätten till insats och innehåll i beviljade insatser.

Ledsagning och ledsagarservice är mindre insatser sett till beviljad tid, omfattning och kostnad. Då det samtidigt är insatser som gör och kan göra stor skillnad för den enskilde är det angeläget att fortsätta ha en hög ambitionsnivå för att säkra kvaliteten i hela kedjan av handlägningsprocessen.

Både barn och vuxna behöver ges möjlighet till inflytande och delaktighet i både utredning och genomförande av insats oavsett kommunikationssätt och förmåga att beskriva sin situation.

Planering 2025

Funktionshinderinspektörerna inleder 2025 med en granskning av barns delaktighet i handlägningsprocessen inom LSS. Genom att ytterligare kartlägga hur befintliga rutiner och anvisningar för barns delaktighet tillämpas i praktiken kan både kompetenssatsningar och andra förbättringar föreslås inom området. Årets andra granskning kommer att omfatta sysselsättning enligt SoL inklusive öppna verksamheter för socialpsykiatrins målgrupp.